

En kyrkklocka från det gamla svenska rikets östgräns.

Då år 1940 en visserligen icke särdeles stor, men rikt dekorerad ringklocka i Överselö kyrka i Södermanland, nära Strängnäs (fig. 1), omgöts, gav det anledning till en närmare undersökning av densamma, en undersökning som till resultat gav, att klockan av allt att döma varit beställd för och förmodligen också en gång hängt i en finsk respektive en ingermanländsk kyrka — vilken skall här nedan uttalas ett förmodande om. I förbigående kan nämnas, att klockan vid sin omgjutning — föranledd av en del skador — stöptes i sin gamla form och att två av de intressantaste delarna av originalets kropp uthöggs och tillfördes Statens Historiska Museum i Stockholm (där de nu hava inv. nr 22858: 1—2).

Klockan visar på sin ena sida ett reliefporträtt av Gustaf II Adolf — möjligen efter en medalj, men ännu ej identifierad som sådan — i bröstbild i halvprofil åt höger, med spetskrage och lagerkrans kring huvudet mot ett draperi; däromkring en ram av lager och rosor (fig. 2). På klockans andra sida ses en livligt profilerad sköld med

Fig. 1. Ringklocka. Överselö kyrka, Södermanland.

Fig. 2. Gustaf II Adolf. Medaljong på Överselö-klockan.

Fig. 3. Vasa-vapnet på Överselöklockan.

Vasa-vapnet, krönt av en kunglig krona och vid sidorna: C. D. R. S. d.v.s. Christina designata regina Sveciæ (fig. 3) — redan här få vi alltså en upplysning om, att klockan tillkommit under den unga drottningens omyndighetstid. I samma riktning talar förresten den medalj med hennes porträtt, slagen 1633¹, som är ställd över sköldkronans spets; ytterligare en medalj — förmodligen icke svensk — med en framställning av Kristus som smärtornas man, med ris och gissel i händerna, är infälld under skölden. Den mycket vackert komponerade och förträffligt gjutna reliefbården kring klockans övre kant (hal-

sen) — sammansatt av barock-akantus med humleliknande kottar och däröver ett slags flätning av törnevidjor ännu av halvt sen-gotisk art — genomdrages av en inskrift, den gamla bibliska änglahälsningen: GLORIA IN EXCELSIS DEO. ET IN TERRA PAX. IN HOMINIBVS BONÆ VOLUNTATIS, medan kring nederkantens smälare bård läses strofen: FOR ÆN HIMMELENS PRYDNAT KLAR. OCH IORDEN AF TIGH SKAPAT WAR. ÆSTV O GVD I EWIGHEET. TREFALDIGH VTHI ENIGHEET.² samt: M. IVRGEN PV-TENSEN ME FECIT IN STOCH: ANNO. 1638.

Men klockan har ännu en inskrift, och det är den, som huvudsakligen intresserar i detta sammanhang. Den är placerad på en stor, lagerramad, rektangulär kartusch under Gustaf Adolfsmedaljongen och upptar följande namn, synbarligen klockans beställare och donatorer:

¹ *Hildebrand*, Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar, praktmynt och belöningsmedaljer, I (1874) s. 254 f. (nr 3). Bestämningen av amanuensen dr N. L. Rasmusson, Kungl. Myntkabinettet.

² Källan för denna strof har icke kunnat uppspåras. Den återfinnes i vart fall ej i epokens svenska psalmböcker (Uppsala-psalmboken 1622 och äldre editioner). Professor Hilding Pleijel, Lund, har älskvärt bistått mig i mina försök att finna det eventuella beläggsstället, men alla ansträngningar ha varit förgäves.

IOHAN TAVAST COMEND.
HINRICH PIPER.
HINRICH BLANKENHAGEN
COMISARIUS
CASPER CROEN . CONSVL.
KEXHOLMENSIS.

Studerar man nu dessa namn och försöker sluta sig till, vilka deras bärare varit, stannar man vid följande. Johan Tavast är av allt att döma identisk med den så benämnde befallningsmannen på Kexholm, slottsfogde på Nöteborg 1649 eller dessförrinnan.¹ Hinrich Piper bör vara den Henrik Piper — av den svenska adliga släkten nr 1058 — translator i ryska språket 1633, som omtalas som borgmästare i Nyen (Nyenskans) 1646, senare överborgmästare sammastädes och död 1679 (1673?).² Båda dessa namn peka med bestämdhet mot det östligaste Finland eller angränsande del av Ingermanland, gränsprovinsen till det moskovitiska riket. Vilka de båda andra namnen referera sig till, har jag ej haft möjlighet att för närvarande utreda; Kasper Croen anger sig dock som rådman i Kexholm — alltså ytterligare en anknytning österut. Personhistoriker i Finland hava måhända bättre möjlighet än en rikssvensk forskare att identifiera de omtalade, och det är just därför, jag trott det vara värdefullt att få framföra problemet på ett finskt forum.

Kanske skall därmed samtidigt kunna fastslås, säkrare än nu är möjligt, på vilken plats klockan ursprungligen hört hemma. Med anledning av de ortsnamn, som skymta i dedikationsinskriften, har man närmast att välja mellan Kexholm och Nyen. För sistnämnda alternativ kunde tala, att Nyen erhöll sina tidigaste stadsprivilegier 1638, alltså just det år som läses på klockan, och att man där hade allt skäl för att med tacksamhet erinra sig Gustaf II Adolfs namn; hans öppna plakat av den 17 juni sex år tidigare var stadens fundationsdokument³ — hans bild skulle alltså figurera med en särskild rätt på ett arbete utfört med direkt tanke på denna ort. Statsarkeologen C. A. Nordman har emellertid haft vänligheten att påpeka för mig vissa omständigheter, som göra alternativet Kexholm troligare: år 1634 förstördes denna stad genom eld, fyra av klockorna i dess kyrka

¹ *Elgenstierna*, Den introducerade svenska adelns ättartavlor (1925—1936) VIII s. 190.

² *von Bonsdorff*, Nyen och Nyenskans (Acta Societatis scientiarum fennicæ XVIII/1891/ s. 402 f., med först anförda dödsdatum); *Elgenstierna*, a. a. V, s. 712 (med årtalet 1673).

³ *von Bonsdorff*, a. a. s. 381 ft.

smälte ned, men en ny kyrka stod färdig på platsen fyra år därefter, alltså 1638.¹ Men 1638 är ju just det årtal Överselö-klockan bär! Och ytterligare: enligt en handskriven berättelse av Neovius i Nationalmuseets arkiv i Helsingfors fanns 1886 i Kexholms ryska kyrka en klocka tidigare tillhörig stadens lutherska kyrka, med följande inskrift: »Durch Gottes Hilf M. Jurgen Pudensen Me fecit in Stockholm Anno 1640 (?). Gloria in Excelsis Deo».² Sista siffran i årtalet är något osäker — men så mycket framgår med full klarhet, att mästern Jurgen varit sysselsatt för Kexholm, och det är ju i sammanhanget betydelsefullt. Härtill kommer förefintligheten av en befallningsman (Johan Tavast) och en rådman (Caspar Croen), båda anknutna till Kexholm, i gruppen av Överselö-klockans fyra donatorer, och det säger även en del. Men här till kan jag ytterligare lägga en omständighet. I Åkers kyrka, också den i Södermanland, existerar en klocka³ — smyckad bl. a. med ett Gustaf Adolfs-porträtt m. m. — vars inskrifter bl. a. innehålla: G. PEDER BRAHE . S. R. RADH. GENER: GVB. OFVER STORA F. D. FYNLAND samt: MAGNVS NIEROTH LANDS HOFD: PA KEXH.;⁴ ytterligare årtalet 1638 och: M. JVRGEN PVTENSEN ME FECIT IN STOCKHOLM. Omnämnda äro alltså, helt visst i egenskap av donatorer, storfurstedömetts mäktige generalguvernör Per Brahe d.y. och den Magnus Nieroth († 1641), som från en assessorsstol i Dorpats hovrätt blev, som inskriften riktigt upplyser, landshövding över Kexholms län.⁵ Både Brahe och Nieroth hade tillträtt sina ämbeten 1637, då länshuvudstadens nya kyrka nalkades sin fullbordan — ett skäl att genom en frikostig generositet befästa sina ställningar i den allmänna opinionens välbevågenhet! De lokala ämbetsmännen ha väl följt sina förnäma förmäns exempel. Båda klockorna blevo färdiga till den nya Kexholmskyrkans invigning — ty vad Åker-klockan an-

¹ *Schvindt*, Käkisalmen pesälinnan ja entisen linnoitetun kaupungin rakennushistorian aineksia (1898, *Analecta archaeologica fennica* II:2) s. 62, 65 ff.

² Beskrivningen visar, att dekoren varit synnerligen rik. Där bland ingingo några medaljonger bl. a. en med »en bröstbild med långt perlband kring halsen», som kanske motsvarar Maria Eleonora-medaljen på Överselö-klockan.

³ Beskrivning 1921 av n. v. landsantikvariern fil. dr Bertil Waldén, Örebro, i den s.k. Snabbinventeringens arkiv (Antikvariskt-topografiska arkivet, Stockholm); se även *Engel*, Åkers kyrka (Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria XXXI/1938/ s. 5), där vissa av inskrifterna m. m. äro fullständigare återgivna än i den handskrivna förteckningen; i orneringen ingår »en bild av Kristus med gissel och spöknippe» alltså en motsvarighet till medaljongen på Överselö-klockan. Någon fotografi av klockan står tyvärr ej till buds.

⁴ Inskrifterna äro förbundna med respektive Braheska och Nierothska vapnen

⁵ *Elgenstierna*, a. a. V s. 425.

går, kan man ju över huvud ej tveka om för vilket ändamål den varit bestämd. Och under sådana förhållanden försvinner tvivlet praktiskt taget också för Överselö-klockans vidkommande.

Jurgen Putensen — respektive Putenius, som det heter, då det skall vara högtidligare, och Puttenson, då det inte var så noga med det — klockans upphovsman, var av allt att döma en av sin tids mest betydande konstgjutare i Sverige och har också varit synnerligen anlitad. Till börden var han kanske inte svensk (både förnamnet och »sen»-ändelsen i efternamnet klinga danskt);¹ i sin ungdom har han arbetat i kompanjonskap med en holländare, Hinrich van Dam, såsom det framgår av inskrifterna på de strax nedan omtalade Stockholmsklockorna av 1631 och 1634, och denne, uppenbarligen av en Amsterdam-familj, var kanske en släkting till den Claus van Dam, som hade en flitigt arbetande klockgjutarverkstad i Köpenhamn åren 1637—1655.² Den äldsta klocka, jag för min del känner med Jurgen Putensens och kompanjonens namn, är den ännu i dag existerande »söndagsklockan» i Stockholms Storkyrka, av 1631, en omgjutning av kyrkans gamla medeltidsklocka (av 1493)³, till typen starkt påminnande om klockan i Överselö, men med ornamenteringens olika delar helt avvikande från dennas,⁴ varefter år 1634 följde — fortfarande i samverkan med Hinrich van Dam — en klocka i Riddarholmskyrkan, en gåva av drottning Kristina, nu försvunnen.⁵ Prakt-

¹ Märk också namnformen »Pudensen» — med mjukt danskt d! — på Kexholmsklockan av 1640!

² *Nyrop*, Om Danmarks Kirkeklokker og deres Støbere (Kirkehistoriske Samlinger III:4 /1882—1884/ s. 269 f); en av hans klockor i Sturkö, Blekinge, av 1655, nu omgjuten (Sveriges kyrkor, Blekinge I, 1932, s. 116). En vacker, 1562 daterad klocka från Tosjö, Skåne (Statens Historiska Museum inv. 18806) är signerad av en Gerrit van den Dam, förmodligen densamma, som 1553 omtalas driva verksamhet i sitt hemland tillsammans med Harmen van Oldensael (*van Borssum Waalkes*, Friesche klokkeopschriften, De vrije fries IV /1883—1886/ s. 295); redan här alltså en förbindelse mellan Danmark och en klockgjutarfirma »van Dam».

³ Sveriges kyrkor, Stockholm I (1924—1928) s. 592 f.

⁴ Ornamentiken på dessa putensonska gjutalster är annars så besläktad, delvis praktiskt taget identisk med den, som återfinnes på vissa av de klockor, vilka förfärdigats av den berömda Lübeck-gjutaren Matthias Benning (1560 — före 1608), att man ville förmoda, att Putensen övertagit eller på annat sätt anskaffat former från dennes — efter hans död av släkten drivna — firma; jag hänvisar till en jämförelse mellan den översta bården på Stockholmsklockan av 1631 och bården av en klocka av 1591 i St. Ægidien i Lübeck (avb. hos *Hach*, Lübecker Glockenkunde, I 1913, fig. 74; beskrivning sammastädes s. 7 f. och i *Die Bau- und Kunstdenkmäler der Freien und Hansestadt Lübeck*, III 1920 s. 539).

⁵ Sveriges kyrkor, Stockholm II (1937) s. 356. I den handskrivna uppteckning av Riddarholmskyrkans klockinskrifter, som gjorts före klockornas nedsmältning vid kyrkans stora brand 1835, figurerar Hinrich van Dam som »Hindrich Wandam» eller »Warndam», men detta beror uppenbarligen på en felläsning.

Fig. 4. Ringklocka i Storkyrkan, Stockholm.

stycket inom hans produktion lämnade dock mästern Jurgens ateljé — där han nu var sin egen herre — fyra år därefter, 1638 alltså, tack vare en ny beställning från Storkyrkoförsamlingen;¹ det är dennas storklocka, med en ryttnarbild av Gustaf Adolf i hög relief på ena sidan och kring halsen en fris av ej mindre än nio ypperliga scener ur passionshistorien (fig. 4—5). Samma år tillkom, som vi sågo, de för Finland beställda klockorna i Överselö och Åker.

Som jag ovan antydde, har Jurgen Putensen varit en man, som åtnjöt stort förtroende och haft ett klientel vida omkring. Tyvärr är det svenska klockmaterialet i stor utsträckning ännu ej publicerat, och vad angår den eftermedeltida epoken, är ingen del därav bragt i översiktlig sammanställning. Ett undantag utgöra emellertid klockorna i Dalarna, som fått en utförlig behandling av *Mats Åmark* i dennes »Dalarnes kyrkklockor» (1924), och här se vi vad en enda provins förskaffat sig ur den stockholmska verkstaden: putensenska klockor anträffas eller ha tidigare förefunnits i Garpenberg och Skedvi (1637), Norrbärke (1643), Stora Kopparberg (1647), Ore (1652), Hedemora stadskyrka (1654), Husby och Bjursås (1656).² Det torde vara beaktande nog, att just i Dalarna anhopningen av dessa klockor varit så stor; landskapet var, tack vare bergsbruket, mer än vanligt burget, och hela dess kyrkokonst visar, att man i allmänhet bara nöjde sig med första klass-saker, också om de voro dyra — och Jurgen Putensens klockor voro förstklassiga, förmodligen också dyra i förhållande därtill. Herrar donatorer till den finska klockan fingo nog även de taga ett rätt djupt grepp i pungen, må vara att ordern inte avsåg en pjäs av allra största formatet. Men även på andra håll än de nämnda kunde man åtminstone i undantagsfall sträcka sig lika långt; i ett

¹ Sveriges kyrkor, Stockholm I s. 593 ff.

² *Åmark*, a. a. s. 22, 24, 57, 100, 128 f., 133, 134, 144 f, 216 f, 225 f, 226; för Bjursås-klockan jfr Sveriges kyrkor, Dalarna I, 1916—1932, s. 103, för klockan i Stora Kopparberg sammastädes II, 1941—, s. 61 f.

Fig. 5. Detalj av dekoren på klockan i Storkyrkan fig. 4.

flertal Upplandskyrkor finnas Putensen-klockor (Balingsta och Börje 1634¹, Häverö och Hätuna 1641², Vaksala 1650³, Vada — ursprungligen Össeby-Garn — 1651⁴, dessutom Harg, utan år, men säker-

¹ Upplands fornminnesförenings tidskrift I:3 (1873) s. 12, 1:5 (1876) s. 4 f.

² Respektive Sveriges kyrkor, Uppland, II (1918) s. 65 f. och Upplands fornminnesförenings tidskrift I:5, s. 89. Häverö-klockan var ursprungligen bestämmd för kyrkan i Carmyllie i Skottland, men har av någon anledning kvarblivit i Sverige (varom se Sv. kyrk., Uppl., II s. 66).

³ Upplands fornminnesförenings tidskrift I:5, s. 69 f.

⁴ Upplands fornminnesförenings tidskrift II (1877—1890) s. 206 f.

ligen före sistnämnda årtal¹, liksom annorstädes; jag har antecknat en dylik klocka i Lundby i Västmanland (1641)² och i Gävle stadskyrka (1655).³

I Ridderholmskyrkan i Stockholm står upprest mot väggen en illa skadad gravsten från 1600-talets mitt, så illa åtgången, att större delen av dess dekor och inskrifter slitits bort; intet årtal kan urskiljas, men väl det isolerade namnet . . . PVTENSEN. Det är väl rätt säkert, att det är den flitige och skicklige Stockholmsgjutaren, här är fråga om. År 1656 är det sista datum, som kan fästas vid något av hans verk (Bjursåsklockan), och han hade då varit i yrket minst 25 år. Död var han i vart fall 1662, då en klocka, som göts för Vallda kyrka i Halland blev, efter sin inskrift, gjuten av »S. Jöran Putens efterlätna Enka . . . i Stockholm», samtidigt som den signerats: »Ambjörn Anderson me fecit»⁴ — uppenbarligen alltså en ny man i firman, som fortfarande drevs av mästern Jurgens efterlevande änka. Kanske är det hon, som avses ännu tio år därefter, då »sal. Jakob Putensens Enkia H. Ingebor Peers dotter» till Kungsholms kyrka i Stockholm skänkte en »altar duk med knytning — åtminstone är det ej uteslutet att detta »Jakob» kommit i misshugg i stället för det mer ovanliga Jurgen. Får man godtaga denna konjektur, var Kungsholms (Ulrika Eleonora) kyrka familjen Putens församlingskyrka och den bör haft sin verkstad förlagd därute på »Kungs-Holmen» som så många andra manufaktur­anläggningar både i äldre och yngre tider.

Hur den finska klockan i Överselö med tiden kommit att hamna i en kyrka så långt bort från dess hemort som i Strängnästrakten är inte gott att säga. Det antagliga är väl, att den inför hotet mot de mot Ryssland vettande gränsprovinserna under det stora nordiska kriget »evakuerades» annorstädes hän. Skulle proveniensalternativet Nyen godtagas bleve saken relativt förklarlig: under krigets första år utrymdes staden och upphörde praktiskt taget att existera efter »skan-

¹ Klockan bär landshövdingen Hans Kyles († 1659) och hans första hustrus Elisabet Katarina von der Lühe († 1675), vapen, men deras 1633 ingångna äktenskap upplöstes genom skilsmässa 1651 (*Elgenstierna*, Den intr. sv. adelns ättart. IV s. 369).

² *Åmark*, a. a. s. 130 not 1.

³ Sveriges kyrkor, Gästrikland (1932—1936) s. 101.

⁴ Inskriften här återgiven efter en uppteckning i Vallda kyrkas inventarium 1830 (i Antikvariskt-topografiska arkivet, Stockholm). — På den sena Gävleklockan följer efter Putensens namn namnen: MÅRTEN HANSON RÖBECK och JOHAN ANDERSON. På grund av sin infogning bland inskrifterna förefalla de ej beteckna donatorer el. dyl., utan snarast medhjälpare, som alltså redan nu varit associerade med verkstaden. Kanske var Johan Anderson anförvant — t. ex. bror — till Ambjörn A.

sens» erövring 1703¹ och med borgarna följde givetvis deras egen-
dom, väl också en sådan dyrgrip av offentlig natur som en kyrk-
klocka. Vid denna tid (1684—1715) innehades Tynnelsö slott i Över-
selö socken — kronogods sedan 1681 — av änkedrottning Hedvig
Eleonora som hennes livgeding² och möjligen är detta en omstän-
dighet, som kan tagas hänsyn till vid ett försök till förklaring av
transporten av klockan från det svenska väldets östligaste rum tvärs
över Östersjön; höga vederbörande ha kanske intresserat sig för att
hjälpa de exilerade genom att inlösa ett också det nu hemlost ting.
Men, som vi sågo, är proveniensalternativet Kexholm det troligare
av de två, och med denna utgångspunkt blir saken mera svårlöst;
Kexholm förlorades ju för riket först med Nystadsfreden 1721 och
då hade Tynnelsö — socknens enda större domän — gått över i så-
dana händer, att man ingen anledning har ens till en så löslig kom-
bination, som jag nyss vågat mig på³, och lika dunkel är frågan om
färdevägarna för klockan i Åker. Åker ligger liksom Överselö i
Strängnäs nära grannskap — kanske ha de varit även i sin exil par-
hästar, som följts åt? Men även ägarlängden för Åkers styckebruk,
det ledande storgodset i församlingen, äger för den epok, här kan
intressera⁴, intet moment att taga fasta på för en förklaring. Ute-
slutet är väl att klockorna — som den i Häverö⁵ — aldrig levererats
till beställarna utan blivit kvar hos gjutaren och senare av honom
försålts till andra spekulanter; visst torde i vart fall vara, att något
dyligt i så fall inte berott på bristande gäldande av betalningssum-
man, därför garantera donatorernas namn. Också i detta avseende
avvaktas med intresse eventuellt bistånd från finsk sida; finska källor,
obekanta för mig, hava kanske något att berätta, som löser knuten.

Carl R. af Ugglas.

¹ *von Bonsdorff*, a. a. s. 395.

² *Upmark*, Tynnelsö (Svenska slott och herresäten vid 1900-talets början, Sö-
dermanland, 1908, s. 335).

³ Efter änkedrottningens död (1715) var godset ett flertal år utarrenderat till
enskilda för att 1725 — som betalning för skuld — överlätas till den polska gre-
vinnan Anna Woynarowska (*Upmark*, Sv. slott och herresäten, Södermanl. s. 355 f.).

⁴ *Upmark*, Åkers styckebruk (Svenska slott och herresäten vid 1900-talets bör-
jan, ny följd, Södermanland, 1923, s. 13 f.). Det här sagda gäller också övriga
större gods i församlingen.

⁵ Se ovan s. 39 not 2.

REFERAT.

Eine Kirchenglocke von der Ostgrenze des alten schwedischen Reiches.

Eine Glocke in der Kirche von Överselö in der schwedischen Landschaft Södermanland (südlich vom Mälarsee) wurde vor einigen Jahren wegen gewisser Schäden umgegossen, zuvor aber hatte das Historische Museum des schwedischen Staates Gelegenheit, einige Teile des Originalmetalls zu erwerben. Diese Teile umfassen einerseits ein Reliefporträt von König Gustaf II. Adolf († 1632) sowie Reste einer ornamentalen Ausschmückung und eine Inschrift, andererseits das kgl. schwedische Wasawappen und eine Medaille der Gemahlin des Königs, Maria Eleonora († 1655, *Hildebrand*, Sveriges och svenska konungahusets minnespengar . . . I, 1874, S. 254 f., nr. 3), ferner eine religiöse Medaille, die Christus als Schmerzensmann darstellt, wie auch die Buchstaben C. D. R. S. (= Christina designata regina Sueciæ; die unmündige Königin Kristina, Gustaf II. Adolfs Tochter, übernahm erst 1644 die Regierung).

Die Glocke war versehen mit einigen längeren Inschriften auf lateinisch und schwedisch, Künstlersignatur und Datierung: M. IVRGEN PVTENSEN ME FECIT IN STOCKH(OLM): ANNO 1638, sowie mit einer Kartusche, die Namen von drei Schenkern umfasst: IOHAN TAVAST COMMEND(ATUS) — HINRICH PIPER — HINRICH BLANKENHAGEN COMISARIUS — CASPAR CROEN CONSUL KEXHOLMENSIS. Von diesen Personen kann die erstgenannte identifiziert werden mit dem Hauptmann von Kexholm in Ostfinnland und Schlossvogt von Nöteborg (genannt 1649), Hinrich Piper mit einem Translator der russischen Sprache, 1633, Bürgermeister in Nyen (Nyenskans in Ingermanland) 1646, später dortiger Oberbürgermeister und 1679 (1673) gestorben. Die Glocke ist also vermutlich für die Kirche in Kexholm hergestellt worden, dessen Stadtkirche 1634 niedergebrannt war, aber 1638 wieder aufgebaut und eingeweiht wurde — also in demselben Jahr, in dem die Glocke entstand —, zumal des weiteren eine Glocke, vielleicht etwas jünger (von 1640?), in Kexholm existiert hat (in der dortigen russischen Kirche, aber aus der protestantischen dorthin gelangt); ganz ausgeschlossen als Provenienzort ist wohl doch nicht Nyen, an welche Stadt, wie wir gesehen, der Donator Hinrich Piper gebunden war, die 1632 von Gustaf II. Adolf gegründet worden war (woran sein Bild auf der Glocke erinnern mag) und gerade 1638 ihre Stadtrechte erhielt. Für die Alternative Kexholm spricht jedoch stark der Sachverhalt, dass eine Schwesterglocke zu der Överselö-Glocke existiert, ebenfalls in einer schwedischen Kirche, Åker (desgleichen in Södermanland), untergebracht, wie die andere 1638 datiert und von Jurgen Putensen gegossen; die Inschriften dieser Glocke verkünden, dass sie eine Schenkung offenbar gerade an Kexholm gewesen ist (gestiftet vom finnischen Generalgouverneur Graf Per Brahe d.J. und vom Landeshauptmann im Län Kexholm, Magnus Nieroth).

Jurgen Putensen, in jener Zeit anscheinend der vornehmste Glockengiesser in Schweden, dürfte dänischer Herkunft gewesen sein; sein Werk — zuvor gemeinsam mit dem Holländer Hinrich van Dam ausgeführt — lässt sich vorläufig während der Jahre 1631 bis 1656 überblicken und ist in vielen schwedischen Städten und Landschaften vertreten; ein Prachtstück ist eine 1638 gegossene Glocke in der Grosskirche zu Stockholm. Im Jahre 1662 wird er als verstorben angeführt; seine Werkstatt wurde dann von seiner Witwe in Zusammenarbeit mit einem Ambjörn Anderson weiter betrieben.

Wie die södermanländischen Glocken, ob sie nun aus Nyen oder — wahrscheinlicher — aus Kexholm stammen, nach Schweden gekommen sind, lässt sich vorläufig nicht ausmachen. Nach allem zu schliessen, steht das im Zusammenhang mit den Gebietsabtretungen an Russland in und nach der Zeit des russischen Krieges Karls XII.; Nyen wurde 1703 und kurz zuvor ausgeräumt, Kexholm wurde den Russen im Frieden von 1721 zuerkannt.